

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVENSKE MLADINE

LETO II.

Ljubljana, dne 21. januarja 1936.

ŠTEV. 1.

Na pragu

Leto 1935. je za nami in stopamo v novo leto 1936, ne vemo, kaj nam bo to leto prineslo, kako se bodo dogodki v njem razvijali, kaj vse bomo v tem letu doživeli. Izkušnje nas učijo, da se življenje tako pestro izpreminja iz dneva v dan, da se prelijeva iz ene barve v drugo, da življenje samo po sebi ne dopušča ničesar, kar bi bilo gnilega in da naravni razvoj sam pripelje do vsega tistega, kar se mora zgoditi. To življenjsko nujnost je občutil ves naš jugoslovanski narod, ki se je dasi stoletja zatiral in zaničeval po okrutnem in pohlepem tujcu, vendarle vzdignil iz svojih lastnih moči in na temelju zgodovinske nujnosti, dosegel osnovno uresničenje svojega velikega ideala — svobodno, ujedinjeno narodno državo Jugoslavijo.

Iz take zgodovinske nujnosti je nastalo tudi naše glasilo, ki se ni rodilo morda pod vplivom kakšnih koristolovcev ali demagogov, ki dan za dnem bruhajo med mladino najrazličnejši tisk, ki nima na papirju ničesar drugega kot same črke, temveč je nastalo iz nujne potrebe po glasilu, ki naj bi združilo vso jugoslovensko mislečo našo mladino v tisti ideji, ki je oplajala vsa naša pretekla pokoljenja, ki so z žrtvami, s trdom in požrtvovalnostjo gradila pot za uresničenje svojega velikega ideala. Naše glasilo je nastalo iz vrst tiste mladine, ki se v današnjem kritičnem in odgovornem času še zaveda, da mora slediti vsem tistim, ki so delali za to, da ta mladina lahko danes živi in se prosto razvija v svobodni, ujedinjeni Jugoslaviji.

Kdor pozna koliko truda je treba, preden iz vrst mladine izide glasilo, ki naj bo njen resnični predstavnik, bo razumel, da se mora vsa mladina svojega glasila tudi resnično oprijeti z vso svojo voljo in z vsem zanimanjem, da ostane to glasilo resnično le njena volja in združji v njem le svoje hotenje in svoja stremjenja. Pri tem pa zahtevamo podporo tudi od vseh tistih odločujočih faktorjev, ki so vezani, da v vsakem oziru podpirajo mladino in njeno udejstvovanje v javnem življenju, udejstvovanju, ki more biti le narodu in državi v korist.

Spomnimo se samo na tisto predvojno mladino, ki se je vsa žrtvovala za jugoslovenstvo, ki je, če ne žarelo, pa vsaj tlelo v našem narodu skozi vsa stoletja mraka in suženjstva ter se javljalo povsod, kjer se je le količkaj moglo zgeniti. Spomnimo se, s kakšnim navdušenjem in s kakšno požrtvovalnostjo, s kakšnim gmočnim žrtvovanjem so posamezniki in skupine iz vrst naše predvojne mladine organizirali svoj tisk in z jakostjo svoje volje ves narod vzbujali iz spanja. Spomnimo se na Avgusta Jenka, katerega odločne programatične besede priobčujemo danes, na Avgusta Jenka — mladega jugoslovanskega fanta, ki je čutil v sebi klic žrtvovanja za tisto, kar mu je bilo sveto in je šel svoje mlado življenje darovati v strelske jarke solunskih poljan.

Najvišji zakon

Ideja nacionalizma ima temeljiti v dejstvu, da je vsakemu narodu mogoč svobodni razvoj in svobodno udejstvovanje njegove individualnosti le v nacionalni državi. Modernemu mišljenju sta država in narod istovetna pojma, ki se razlikujeta kvečjemu po vsebini, a ne po obsegu.

Majhni narodi se ne morejo udejstvovati v svetovni zgodovini intenzivno in trajno, ker jim je vsled nezadostne nacionalne mase odvzeta možnost, razviti svoje sile na vseh poljih, kakor je to dano velikim kulturnim narodom. Kjer je torej dana možnost, da se sodobne narodnostne skupine zlijejo v enotno večje nacionalno telo, se mora to zgoditi v interesu dotičnih narodov in vseobče kulture.

Vsaka resnična kultura je in mora biti nacionalna; le kot taka more obogatiti zakladnico svetovnih kulturnih pridobitev s pozitivnimi vrednotami, ki so rezultat individualnih elementov nacionalne psihe. Svobodni kulturni razvoj je najsvetejši privilegij vsakega naroda; sprejemanje njegovi duši tujih kulturnih elementov znači smrt njegove individualnosti in torej tudi minus v vseobči kulturi. Nacionalna kultura je tudi za posameznika vir, ki mu daje možnost lastnega svobodnega ustvarjanja na podlagi nacionalne in personalne individualnosti.

Zahtevamo ujedinjenje sorodnih jugoslovenskih narodnostnih skupin v en narod jugoslo-

venski, politično avtonomen in kulturno svobodni. Šele ujedinjen bo tvoril ta narod dovolj veliko nacionalno maso, na podlagi katere mu bo mogoče uveljaviti vse svoje do zdaj latentne sposobnosti in jih razviti do najvišje potence. Dami bodo s tem vsi predpogoji za ustvaritev jake nacionalne kulture, zgrajene na novih temeljih nacionalne individualnosti, samozvesti in optimizma. Na teh podlagah bo mogla nastopiti v bodočnosti faza jugoslovanskega imperijalizma, ki bo vsebovala najsilnejše udejstvovanje vseh elementov nacionalnega življenja in se bo javljala zlasti v intenzivnih kulturnih ekspanzijah kot najznačilnejšem, najčistejšem bogastvu naše nacionalne psihe. Ustvaritev jugoslovanske nacije je za nas logičen zaključek dolgotrajnega zgodovinskega procesa, ki vodi neizogibno k ujedinjenju krvno sorodnih skupin, ki jih veže drugo na drugo skupen življenjski interes, predvsem pa skupna borba za eksistenco in za ohranitev individualnosti. Neizogibna nujnost koncentrirati vse sile v odpor proti navalu tujega elementa nas sili k ujedinjenju, in sankcionirala je to stremljenje že nešteto krat jasno izražena nacionalna volja — suprema lex.

(Avgust Jenko, voditelj naše nacionalne predvojne mladine, ki je padel kot borec na solunski fronti, v »Glasu Juga«, marca 1914 v članku: »Program«.)

Odkrita beseda

Na pragu življenja smo. Njegove prve udarce smo že sprejeli na svoja pleča, prva razočaranja doživljamo in množe se od dne do dne. Ali nam res zastrinjajo tisti pogled v svet, ki nam ga je ustvarila materina pravljica in dale dedove pripovedke?

Res je, drugačno je resnično življenje od onih mehkih slik, ki so se nam risale v dušo od detinskih let vse tja do trenutka, ko smo prišli v stik z resničnim življenjem. Kolikokrat vidimo resnico, poštenost in pravico brutalno poteptano v blato laži, hinavščine in zlobe! Kolikokrat nam reži nasproti spačeni obraz zahrbtnosti in podlosti, odeje v plašč zmagovalca. Kolikokrat vidimo, kako se razmalikuje lastni jaz, pljuje na lastno čast in ponos za par barvasto tiskanih listov, ki se jim pravi denar!

V svet smo stopili s trdno vero v poštenost, pravičnost in resnico, s svetim spoštovanjem časti poedineca, z globoko pobožnostjo do naše zemlje in ponosni na svoj narod.

Ali smo našli vse to v življenju, kot smo pričakovali in v oni meri, kot bi morali najti? Ali ne vidimo v vsem našem javnem življenju jasno kot rdečo nit podedovani greh naših dedov: slepo sovraštvo, strast, razprtije in prirojeno neslogo? Ali ni ta podedovani greh izvir vsega zla, ki pušča strahotna razdejavanja v vsej naši narodni zgodovini skozi stoletja? Ali bo ta greh, ki ga je vcepil našim pradedom tujec iz strahu

pred njihovo složnostjo vedno ogrožal našo svobodo in naš razvoj?

Ne!

Mi, ki se zavedamo, da smo izšli iz zemlje obsevane le od svobodnega sonca, da smo vzkli iz krvavega semena posejanega v strahotni borbi za ponosno bodočnost naroda, mi smo oprani tega greha naših pradedov. Oprani smo slepe strasti sovraštva in nesloge. In ako je ostala v nas še senca te kuge, jo je izlečila kri najboljšega in največjega sinu našega naroda, prelita v Marseju 9. 10. 1934.

V tej zavesti smo pričeli boj z nezlomljivo močjo in železno vero v zmago, oprti na vzora iz naše preteklosti, one svete primere poedincev in naroda, ki zatanne vse temne pojave naše zgodovine.

Mi bijemo boj proti brezvestnemu gazenju osebne časti in ponosa poedineca, ker so to temeljni kamni časti in ponosa jugoslovanskega naroda. Zgraditi hočemo v vsakem poedincu jekleno voljo, čast in ponos ter na ta način položiti granitni temelj narodu in državi.

Pregaziti in iztrebiti hočemo razorno sebičnost, ki ustvarja strahotne prepade v narodu in oskrunja grobove legendarnih nesebičnih naših herojev. Zavedamo se, da bo mogoče doseči socialno pravico le, ako bo v narodu zgrajena nesebičnost na nacionalnih temeljih.

Ko stopa »Naša volja« v svoj drugi letnik, je gotovo želja vse jugoslovanske mladine, da postane naše glasilo res enotno gla-

silo strnjene jugoslovanske mladinske fronte, ki bo nekoč delala po vzoru in šla po stopnjah Avgusta Jenka.

— in.

Vzgajati in utrditi hočemo zavest svobodnega sinu ponosnega naroda, ki prizna le enakovrednost, a nikdar nadrejen narod.

S to zavestjo hočemo zatreti tudi dnevna ponižanja, ki jih naš človek doprinese z beračenjem in sprejemanjem miloščin. Mi hočemo dati narodu in državi pošteno in vestno delo in zahtevamo, da se to delo ceni. Odklanjamo miloščine v kakršnikoli obliki, ker ponižuje svobodnega človeka v klečeplazca.

Mi bijemo neizprosno boj proti nesmiselnemu razmetavanju danih nam sil, ki nam dajejo pravico do imena — človek.

Zavest dolžnosti jugoslovenskega nacionalista do naroda in države hočemo postaviti v vsakem poedincu nad zavest o njegovih pravicah.

Tu stojimo vzravnani in lesketajočih se oči. S prezirom do vsakih ovir, nasmejanih obrazov

in z nezlomljivo voljo gremo naprej. Ako nam je na potu gora — z golimi rokami jo bomo preložili, ako je pred nami brezdnost, z lastnimi trupli ga napolnimo in si izsilimo prehod preko njega. Nas ne plaše izkustva drugih v preteklosti, nas ni strah za našo bodočnost. Naša volja je jeklena in — naša volja je sveta.

Zavedamo se točno ogromnega dela, ki ga moramo izvršiti, da dosežemo naš cilj. Mi se tega dela ne plašimo, ker nam delo ni le sredstvo, temveč predvsem zmisel življenja. Mi nočemo zmage brez borbe, ker nam je ta borba s svojo vsebino višja od zmage. Mi hočemo skozi ogenj, ker hočemo biti prekaljeni, kajti samo take nas bo potrebovala bodočnost.

Na delo gremo oprti samo na sebe in z zavestjo, da nam ni treba pomoči, ker smo sami dovolj močni, da to delo prej ali slej opravimo. Naša volja je: Naša je bodočnost!

fašistov, katerim očitajo demagogijo in sovražnost napram delavsko-kmetškemu ljudstvu. Iz tega zanimivega pojava, ki ni značilen samo za Rumunijo, temveč tudi za ostale evropske države, je videti, da se povod dvigajo močni nacionalni pokreti, katerih se seveda boje tisti, ki hočejo pod krinko borbe za boljševiški raj rušiti nacionalne države in vsake njihove pozitivno delo na kateremkoli polju.

V Londonu je od 9. decembra preteklega leta zborovala posebna pomorska konferenca, ki naj bi dosegla poskus razorožitve držav na morju. Vendar se to konferenci ni posrečilo, ker ji je zlasti Japonska delala velike ovire in se je torej misel o razorožitvi na morju popolnoma izjalovila, kakor se je izjalovila že misel o razorožitvi na suhem na tkzv. ženevski razorožitveni konferenci. Nasprotno kaže oboroževanje vseh evropskih držav, ki pomnožujejo svojo vojaško silo tako na kopnem kot na morju, da Evropa še dolgo ne misli na kakšno razoroževanje, kakor njena takega ne — na tudi.

Francija, katere mornarica je pred kratkim odplula na velike manevre ob zapadni obali Afrike. Pri tem so se seveda v vsem svetovnem tisku, posebno pa v angleškem pojavile misli, da hoče Francija demonstrativno pokazati moč svojega brodomarja, kar pa francosko mornariško ministrstvo odločno demantira.

NAŠA MLADINA

Kranj

Državna realna gimnazija

Dragi brat urednik! Vem, da si že hud, ker Ti nisem še ničesar poročal o tem, kar sem zadnjič obljubil. Toda imamo pač smolo. Kajti prav tedaj, ko se je »Naša volja« začela po našem zavodu najbolj širiti, je prišel odlok, da »Naše volje« ne smemo več razširjati. Vendar kljub temu še nismo obupali in obupali tudi ne bomo. »Naša volja« se navzlic temu širi med našo mladino in širi se bolj in bolj, kar nekaterim seveda morda ni všeč, dasi naše glasilo nima niti ene točke, ob katero bi se lahko kdo spodikal ali vanjo zlohotno zataknil. Ne širi se samo med dijaštvom na našem zavodu, temveč tudi med delavsko, obrtniško in kmetško mladino v kranjskem predmestju in po okolici, tako, da že vsakdo sprašuje, kdaj neki izide nova številka.

Jaz res ne vem, zakaj nam neki prepovedujejo razširjati naše glasilo med dijaštvom? Še celo na pošti bi radi vsak večji zavoj »Naše volje« zaplenili! Mi pa ne omagamo! Tovariši in tovarišice! Bratje in sestre! Brez omahovanja naprej! Čuvajmo Jugoslavijo!

Karo.

Dragi brat urednik! Z velikim veseljem sem pozdravil vest, da je prišel izhajati naš list, list jugoslovenske mladine. Takoj sem sklenil, da bom tudi jaz poskušal sodelovati po svojih močeh pri tem časopisu. Danes Ti pošiljam majhen sestavek. Mogoče Ti bo ugajal in ga boš celo priobčil. Če se bo to zgodilo, Ti bom ob priliki pisal še kaj. Upam, da bodo tudi ostali tovariši pisali v »Našo voljo«, ki je resnično glasilo jugoslovenske mladine in res naše glasilo.

Dovoli, da Ti tudi par stvari predlagam. Ker se list, ki si mu Ti urednik, imenuje list jugoslovenske mladine, bi bilo mogoče tudi dobro, da od časa do časa priobči sestavek v srbohrvaščini. Zato Ti stojim na razpolago. Poleg tega bi mogoče mogel otvoriti tudi rubriko z naslovom »Učimo se bolgarski!« in bi dobil v Ljubljani človeka, ki bi Ti mogel pisati primerne lekcije. Zdravo!

Z. S.

Maribor

Resolucija mariborskih nacionalnih srednješolcev

Med mariborskimi srednješolci sta bili že od nekdaj dve struji. Eni so se zbirali pred leti okrog katoliškega »Mentorja«, drugi pa okrog naprednega »Napredka«. Po razpustu »Mentorja« so si znali katoliško orientirani srednješolci oziroma njih protektorji najti nov način delovanja v raznih kongregacijah. V »Napredku« pa so se po l. 1932. vgnezdili elementi, ki so si jih s spretno propagando pridobili marksistično ori-

Politični pregled

V našem notranjem življenju je še vedno v ospredju finančna politika vlade, ki stremi za tem, da čimbolj uravna notranje gospodarsko življenje in pri tem zlasti pomaga kmetstvu in delavstvu, katerega položaj je naravnost obupen. Pri tem delu za gospodarsko obnovo našega javnega življenja se vse giblje v okviru novega letnega državnega proračuna, pri katerem so zlasti zadeti naši uradniki. Kar se tiče ostalega političnega dela vlade, stremi slednja zlasti za tem, da kot predstavnica vsedržavne stranke JRZ čim bolj utrdi njen vpliv v javnosti in ji pridobi čim več mase, kar ji seveda ne gre tako gladko od rok. Z ozirom na narodno in državno edinstvo je minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković v Prilepu na konferenci pristavev JRZ izjavil sledeče: Mišlimo, da morajo imeti državljani popolno svobodo. Toda dovoliti ne moremo, da bi se preko politike razpravljalo o tistem, kar je smisel našega življenja in kar ne sme biti predmet nadaljnjih razprav, t. j. državno in narodno edinstvo. V vprašanju narodnega in državnega edinstva ni debate in ne more biti nesoglasja. Vsakdo mora vedeti, da je vprašanje narodnega in državnega edinstva iznad dnevne politike in vseh sličnih razgovorov.

V avstrijski politiki je vsekakor omembe vreden poset avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga v Pragi, dasi je sam izjavil, da njegova pot nima nikašnega važnejšega pomena, čeprav bo to priliko seveda uporabil tudi za to, da bo z vodilnimi osebnostmi Češkoslovaške razpravljal o nekaterih aktualnih vprašanjih. Splošno se avstrijska zunanja politika še vedno naslanja na svoji sosedi Italijo in Madžarsko, dočim še vedno noče priznati tesnejšega sodelovanja s tisto Nemčijo, ki hoče na vsak način prej ali slej postaviti na naši severni meji velikansko telo nacionalno strnjene nemškega naroda.

Italijanska politika se trenutno najbolj suče okoli abesinskega vprašanja, ki prizadeva Italijanom na vseh straneh velike preglavice. Na eni strani doživljajo Italijani operativne čete na obesinskem ozemlju vzhodne Afrike precejšnje neuspehe in vsakodnevne poraze, dočim na drugi strani preti Italiji vedno bolj poslednja etapa sankcij proti Italiji, to je pričakovanje prepovedi uvoza petroleja v Italijo, kar bi imelo dalekosežne posledice ne samo za italijansko prodiranje v Abesinijo, temveč bi tudi težko prizadelo notranje italijansko gospodarstvo, ki bi z ukinitvijo uvoza za petrolej bilo popolnoma na tleh. Te dni bo posebna konferenca sklepala o tem važnem ukrepu. Kako se bo stvar za Italijo iztekla, o tem trenutno še ni mogoče govoriti. Kljub temu kažejo vsi govori, ki jih dan za dnem po svojih radijskih postajah mečejo v svet najrazličnejši predstavniki fašistične vlade, in članki, ki jih pišejo Mussolini ter njegovi sodelavci, velikanski optimizem, govoreč o nezlomljivi in enotni volji vsega italijanskega naroda proti vsakomur, ki bi na en ali drug način hotel italijanskemu narodu kratiti njegove najosnovnejše življenske pravice.

Nemška politika se tudi precej vrti okrog abesinskega vprašanja, kajti Nemci nimajo ničesar proti temu, da bi se italijansko prodiranje v

Abesiniji ne nadaljevalo, kajti to bi Nemcem lahko prineslo samo korist. Nemčija je sicer v začetku italijansko abesinske vojne delala vtis, kakor da se za to zadevo ne zanima. Toda Nemčija je že od vsega začetka imela svoj interes na tem, da se vojna nadaljuje, kajti pri tem je računala in še vedno računa, da se bo obenem z vojaškimi operacijami v Abesiniji oslabilo notranje povezanost italijanskega državnega organizma, zlasti na Brennerju, kar bi Nemci v ugodni priliki lahko uporabili, da izvedejo tisto, kar jim že dolgo po glavi roji, to je anšlus. Nemčija se tudi trudi, da gospodarsko podpre Italijo, pričakuje, da se bo s tem oslabil italijanski vpliv v Avstriji. Države Male antante pazljivo opazujejo razvoj nemške zunanje politike, toda tudi Francija in Anglija ne nameravata ostati samo opazovalca pri tem razvoju nemške politike, kajti bojita se, da bi se v donavski kotlini z obnovitvijo nemške gospodarske in politične premoči v srednji Evropi zopet vzpostavili stari nemški cilji na progi Berlin—Bagdad.

Madžarska se je v vprašanju sankcij proti Italiji postavila proti Društvu nar. in Madžari na lastnem telesu čutiljo mrzlo atmosfero, ki jih obkoljuje. V tem žalostnem položaju vlada zlasti skrbi za to, da se splošna pozornost z zunanje političnih vprašanj obrne na notranje stanje. Opaža se, da se že nekaj mesecev pojavlja močna akcija, katere cilj je popolno koncentriranje vsega javnega življenja v smislu programa vladne stranke. Vsa država si je v svesti tega, da je Madžarska v teku zadnjih mesecev postala policijska država najslabše vrste, država, v kateri sta javna uprava in organizacija stranke popolnoma eno in isto. Vse se dela na tem, da se tudi v Madžarski vzpostavi močan narodno socialističen pokret, ki naj popolnoma prevzame vsa madžarski narod v smislu njegove imperijalistične politike. V koliko se jim bo to posrečilo, bo pokazala še bodočnost.

Na Poljskem so se veliki poljski industrijski karteli, posebno Sindikat za prodajo premoga in Jekleni kartel, postavili proti vladi. Posebno delalci poljski vladi težko napad težkih industrijalcev na že itak nizke plače delavstva. Posebno plače poljskih rudarjev so skrajno nizke in ne zaostajajo dosti za bednimi plačami sovjetskega kolektiviziranega delavstva. Vendar je vlada trdno odločena, da se postavi temu napadu lastnikov rudnikov in topilnic na delavske plače po robu ter je za to imenovala posebno komisijo, ki bo u. edila vse potrebno, da se t. napad energično zajezi. K obrambi se pripravljajo tudi delavske organizacije in pretijo s splošno stavko, če veliki industrijalci še nadalje ostanejo pri svojih nečednih zadevah.

Rumunija prav tako kakor druge države trpi na nadlogi komunističnih podtalnih organizacij, ki s svojimi celicami vršijo rovsko in zločinsko delo v smislu Kominterne. Opaža se tudi, da se hočejo vsi trije glavni socialistični tabori, ki obstoje v Rumuniji, združiti proti pojavljajočemu se nacionalnemu pokretu, ki hoče uničiti vse tisto, kar grozi, da bi utegnulo škodovati rumunskemu narodu in rumunski državi. Zato socialisti in komunisti pod krinko enotne proletarske fronte in borbe za demokracijo najodločneje napadajo rumunske nacionaliste z nazivom

jentirani akademiki. Ti ljudje so dobili v »Napredku« vso oblast in so s svojega mesta tudi precej vplivali na razvoj enega ali dveh letnikov maturantov. Zaradi njihovega delovanja je nastala med mladimi Napredkarji ostra opozicija. Zaradi prevelike pozornosti, ki jo je vzbujal ta spor med mladino v javnosti, je šolska oblast tik pred zavzetjem društva po nacionalno usmerjenih srednješolskih letu razpustila.

Uzorpatorji »Napredka« so se razšli v najrazličnejše smeri. Mi smo pa ostali, prišli smo do važnega spoznanja, da dosedanjim nacionalnim voditeljem ne moremo slediti, ker njihove ideologije, še manj pa njihova dejanja ne odgovarjajo težnjam sodobne nacionalne mladine. Mi vemo, da je naš narod tako v Jugoslaviji kot v Bolgariji še vedno pod vplivom inozemskega kapitala. Borba proti lačnim tujcem in skorumpiranim domačinom, ki se nahajajo v vseh površinah življenja, posebno pa še v nacionalnem, družni nas srednješolce — čiste nacionaliste v Mariboru. Vemo, da se morajo interesi poedin-eev ukloniti interesom celokupnega naroda in če se nočejo prostovoljno, jih je treba odstraniti. Mi gledamo v Jugoslaviji deželo neodkritega bogastva, deželo bodočega blagostanja. Toda prej se bo moral izvršiti socialni, kulturni in gospodarski preporod. Potem šele bo zasijalo sonce sreče vsem štinim jugoslovenskim rodovom. Mladina pa si mora poiskati svojo pot, ki bo čista in ki bo z gotovostjo peljala v srečnejšo bodočnost vsega našega naroda.

Novo mesto

Brat urednik! Zdi se mi, da je tu in tam res nekaj omahljivcev, toda vseeno hočemo vztrajati do konca, ker nas k temu navaja naša jugoslovenska ideja in nujnost našega pokreta. Prepričani smo, da bomo z »Našo voljo«, ki je volja vseh nas — mladih delavcev za svoj narod, dosegli dokončno povezanost in organizatorično delo vse jugoslovenske misleče mladine. Delo je res silno težko, ker nam primanjkuje tako gmo-tnih sredstev, kakor tudi moralne podpore od tistih odločujočih faktorjev, ki bi morali naše delo podpirati, če hočejo, da bo imela naša mlada država nekoč zdravo generacijo, ki bo z vsemi mladimi močmi služila le narodu in državi ter šla po tisti poti, ki jo je s svojo krvjo začrtal blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Ujeditelj. Drugič pa kaj več. Zdravo! R. K.

Dr. Pavel Breznik:

Naša mlada krila

Himna podmladkarjev Aero-Kluba Kraljevine Jugoslavije.

Uglasbil Juvanec Ferdo ml.

Neba sinjega smo straža mlada,
ena misel v sreli vsem nam vlada:
Naša mlada krila
domovino bodo nam branila.

Od Triglava tja do Peristera
vse prešinja ena silna vera:
Naša mlada krila
domovino bodo nam branila.

Od Vardara do mogočne Drave,
od Jadrana pesem gre do Save:
Naša mlada krila
domovino bodo nam branila.

Enkrat mi vsi pliči srebrokrili
v silne jate bomo se strnili:
Naša mlada krila
domovino bodo nam branila.

Iz uprave

Danes smo priložili naročnikom »Naše volje« položnice, da vsi tisti, ki doslej svoje dolžnosti še niso storili, to dolžnost tako store, kajti vsi se morajo zavedati, da živi »Naša volja« samo od naročnine!

To številko smo poslali tudi na ogled mnogim, ki doslej na list še niso bili naročeni. Prepričani smo, da bomo našli med prijatelji mladinskega tiska veliko odziva. Zlasti pa med mladino samo.

Iz življenja velikega reformatorja:

Mustafa Kemal-Ataturk

Poseg v zgodovino

Turčija, nekdanj malo kulturna država, ki je imela v zgodovini našega naroda zelo pomembno vlogo, stopa danes med najkulturnejše države v Evropi. Ob tem dejstvu ne moremo prezreti moza, ki je z železno roko posegel v zgodovinski razvoj povojne Turčije in priboril svoji državi uvaževano mesto na Balkanu in v Evropi. Zato si hočemo na kratko ogledati poglobitve dogodke iz življenja velikega reformatorja — Mustafe Kemala-Ataturka.

Sin trgovca z drvmi

Kemal je bil sin Ali Riza-beja in Zubaide, ki sta prebivala v turški četrti Soluna. Ali Riza-bej je bil majhen carinski uradnik v solunski luki, toda pozneje je izstopil iz državne službe in odprl malo trgovino z drvmi. Ker mu je dobro šlo, se je odločil, da pošlje sina v šolo in morda še v tujino. Kemal sam pripoveduje, kako je oče navidezno popustil materi, ki je na vsak način hotela, da postane sin duhovnik, in ko mu je bilo sedem let, ga je poslal v cerkveno šolo Fatma Malla Kadi. Toda čez pol leta ga je oče, pristaž zapadnih idej, poslal v šolo k staremu Šemsi-efendi. Ko pa mu je oče nenadoma umrl, se je Kemal obenem z materjo in sestro preselil k stricu na vas, kjer je pomagal pri delu na polju. Materina sestra jim je pomagala, da je lahko mladi Kemal hodil v šolo v Solun, toda nebrzdani Kemal se s šolskimi tovariši in učitelji ni razumel. Pozneje je prišel v solunsko vojaško šolo, kjer se je odlikoval v matematiki, iz Soluna pa v vojno akademijo v Bitolju, kjer je napredoval za podporočnika in bil kot najboljši učenec poslan v vojaško šolo v Carigradu. Tam je spojil svoje delo z delavnostjo v revolucionarni organizaciji »Vatan« (Domovina), ki je stremila za reformo stare Turčije. Zaradi tega pa so ga zaprli in ko ga je vojni minister Ismail Haki-paša pomislil, je bil poslan v Sirijo, da zatrt tamkajšnje vstaje. Toda mladi Kemal je tudi tam nadaljeval s svojim revolucionarnim delom in odpotoval tajno v Solun, o katerem je bil prepričan, da bo nekoč ognjišče revolucije.

Mladi revolucionar

Tu se je prvič srečal z znanim »Komitejem za edinstvo in napredek«, v katerem so bili združeni vsi prostovoljni in neprostovoljni izgnanci v Parizu in Berlinu. Mustafa Kemal bi moral biti zaradi tega aretiran, a skrivaj se je vrnil k svoji garniziji v Jafi in sultanu poslal neresnično obvestilo, da se sploh ni oddaljil od Jafe; sultan je mislil, da ga je izgnanstvo izpremenilo in ga je zaradi tega premestil v Solun, kjer mu podelil višji čin. Ko je v Solunu izbruhnila mladoturška revolucija, je sultan izdal ustavo in poslal Mustafa Kemala v Tripolis. Medtem je sultan Abdul Hamid padel in na prestol je prišel njegov bratranec, kar je utrdilo moč Komiteja za edinstvo in napredek. Mustafa Kemal se je vrnil, odšel v Francijo in po vrnitvi prevzel upravo vojne akademije v Solunu, jo reformiral in bil imenovan obenem za člana generalnega štaba. Ker se ga je vojni minister bal zaradi revolucionarstva, ga je imenoval za poveljnika 38. pešadijskega polka v Solunu.

Vendar se je Mustafa Kemal boril proti Italijanom, ki so v oktobru 1911. zavzeli Tripolis.

Mustafa Kemal se ne umakne

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil sklenjen italijansko-turški mir, a Turčija je po začasni izgubi Odrina morala sprejeti mirovne pogoje. Nekdanji šolski tovariš Mustafe Kemala Enver-paša je postal vojni minister in poklical Nemce, da reorganizirajo armado, proti čemur je Kemal najostreje nastopil. Da se ga reši, ga je Enver poslal za vojnega poslanika v Sofijo, odkoder se je leta 1915. vrnil in v decembru istega leta rešil Dardanele in Galipoli pred Angleži. Pri tem je vedno ostro kritiziral nemško vodstvo v turški armadi in nastopil proti sodelovanju Turčije v vojni na strani Nemčije. Želel je, da bi postal vojni minister, toda Enver ga je poslal v spremstvu turškega prestolonaslednika princa Vahedina v Evropo k Hindenburgu. Na tem potovanju si je Mustafa Kemal pridobil princovo naklonjenost in ko je po smrti starega sultana v juniju 1918. postal princ sultan, je Kemal zahteval, da ga v novi vladi imenuje za vojnega ministra, kar pa mu ni uspelo. Enver-paša je zbežal in Kemal se je boril zoper Angleže do zaključitve premirja. Mustafa Kemal je ostal veren svojemu cilju: ne priznati zavezniških pogojev, organizirati novo armado in nato sovražnika izgnati iz države.

Iskra vzplamti

Po svetovni vojni je bila šibka Turčija razbita v majhne dele in ko so leta 1919. Grki vdrlj v Anatolijo, je Mustafa Kemal izdal slovit manifest sledeče vsebine: 1.) Državno edinstvo in narodna neodvisnost sta ogroženi; 2.) vlada ni sposobna za nalogo, za katero je odgovorna; 3.) moč in volja narodova lahko reši neodvisnost; 4.) nujno je potrebno, da se izbere narodno predstavništvo, da se država zaščiti pred tujimi vplivi, da postane neodvisna od tuje kontrole in da ima možnost, preiskovati narodovo stanje in braniti njegove pravice pred vsem svetom; 5.) odloči se, da se v Sivas skliče narodni kongres; 6.) zaradi tega mora vsak srez iz vseh vilajet poslati po tri zastopnike, ki vživajo zaupanje ljudstva; 7.) vse mora biti tajno in delegati morajo po potrebi potovati incognito.

Temelj je postavljen

Ta manifest je postal temeljni kamen za moderno turško ustavo. Nastala je borba med Mustafa Kemalom in Carigradom, a 23. julija 1919. je bil na narodnem kongresu Mustafa Kemal izbran za narodnega voditelja. 12. septembra je prekinil vse zveze z vlado. 2. novembra je padel sultan in kalif Mehmed Vahedin, 27. novembra je bil postavljen za kalifa Abdul Medžid, ki je bil pozneje tudi vržen s prestola; kalifat je bil ukinjen. 1. novembra 1922. je bila odpravljena monarhija. 13. oktobra 1924. je bila Ankara proglašena za prestolnico, 29. oktobra istega leta pa proglašena republika in istega dne Gazi Mustafa Kemal izbran za predsednika.

Taka je življenjska pot Mustafe Kemala, ki mu je nova Turčija, ki jo je on ustvaril, s popolno pravico nadela častni naslov: Ataturk.

Največja železniška nesreča

Vsem je še dobro v spominu strašna železniška nesreča, ki se je pripetila o božiču leta 1933. blizu Pariza med postajama Pomponne in Lagny, ko je brzovlak, ki je vozil s hitrostjo nad sto km na uro, zadel v megi in noči od zadaj na nabito poln osebni vlak, stoječ na progi. Učinek je bil strahovit: ogromni težki stroj brzega vlaka je dobesedno zmltel v prah vozove osebnega vlaka. Bilo je nad dvesto mrtvih in mnogo več ranjenih. Večina teh nesrečnežev so bili ljudje, ki so se peljali za božične počitnice domov.

To je ena najhujših železniških nesreč, ki se je sploh kdaj pripetila. Vendar pa daleko zaostaja za katastrofo, pri kateri je izgu-

bilo življenje nad sedemsto ljudi. Ker se je pripetila med svetovno vojno, cenzura ni dovolila, da bi se poročalo o njej, in zato je le malokomu znana.

Kdor se je vozil preko Italije v Francijo in sicer preko Turina in Modane, mu je znana reka Maurienne, ki teče pri Modani od italijanske meje proti zapadu. Tu se je pripetila pri postaji Saint-Michel-de-Maurienne največja železniška nesreča vseh časov v noči od 12. na 13. december leta 1917. Ta grozna katastrofa je povzročila smrt sedemsto francoskih vojakov, ki so se vračali na dopust domov z italijanskega bojišča, kamor so bile poslani francoske čete na pomoč.

Z vagoni italijanskih drž. železnic so postavili na modanskem obmejnem kolodvoru vlak, v katerega je sedlo 1100 francoskih vojakov, ki so komaj čakali trenutka, da spet vidijo svoje drage doma. Ko je strojevodja pregledal svoj vlak, je javil postajnemu načelniku in vojaškemu komisarju, da v nobenem vagonu ni luči, kajti akumulatorji za električno razsvetljavo so bili prazni, in da je razen tega vlak pretežak za njegov stroj. Zainteval je pomožno lokomotivo, da bi mogel dovoljno zavirati na strmih klancih (do 30 promile) med postajama Praz in Saint-Michel-de-Maurienne.

Drugega stroja mu niso mogli dati, ker ga niso imeli. Bila je pač vojna in dobil je povelje, da se odpelje. Odgovoril je, da je storil svojo dolžnost, če je opozoril na nevarnost, in odpeljal se je v strašnem mrazu. Tračnice so bile vse prevlečene z ledom in zelo je drselo.

Vlak je vozil redno do postaje Praz. Toda na prvem strmcu se je začela njegova hitrost večati. Strojvodja je stroj popolnoma zavrl, tako da se kolesa niti vrtela niso, toda zaman. Pomožnih zavor v vagonih ni bilo mogoče vporabljati. Bile so zaprte z žabicami in verigami, a francoski železničarji niso imeli ključev, kajti vozovi so bili italijanski. To je bilo usodno.

Strojvodja Girard z grozo pričakuje, kaj se bo zgodilo. Zavira, zavira... vse zaman. Vlak dirka po strmini vedno hitreje, vedno bolj blazno navzdol: hitromer kaže brezumnemu strojevodju bajno hitrost 171 do 174 km na uro.

Kljub temu gre še vse dobro do ovinka pri mostu Des Saussaz. Tu se pa odtrga stroj od vlaka in nadaljuje svojo blazno dirko. Vagon za strojem se iztiri in postavi preko tira. Vsi ostali vagoni zletijo preko njega in se dobesedno raztreščijo na skalnem bregu ovinka.

Zalet je bil tolíkšen, da so se vozovi nagromadili drug nad drugega in da je bil tak kup razvalin visok nad deset metrov. Ker vagoni niso bili razsvetljeni, so prižgali vojaki ponekod sveče in te so povzročile požar. Vojaki so imeli s seboj tudi naboje in granate, ki so jih nesli kot spominke z bojnega polja. V ognju je začelo to strelivo pokati in do jutra se nihče ni mogel približati goreči gromadi.

Iz vasi v okolici so prihiteli ljudje in posamezni pogumni rešitelji so se hoteli pri-

bližati kraju groze in obupa, toda vojaštvo je že bilo zaprlo vse dohode in ni pustilo nikogar blizu, saj bi bil vsakdo plačal svoje junštvo s smrtjo. Visoko se je dvigal plamen in na daleč na okoli je bilo čuti pokanje municije.

Ko so slednjič eksplozije ponehale, se je takoj začelo z reševanjem. Okoli 400 ranjenec so obvezali na lico mesta. Poslednje so rešili šele okoli poldne. Vse hiše v okolici so bile polne teh revežev.

Strašno pa je bila kosila smrt: 425 trupel so spoznali in njih imena so napisana na grobišču, ki je bilo zgrajeno za žrtve te katastrofe. 135 trupel ni bilo mogoče določiti. Vsega skupaj je bilo 660 mrtvecev. Toda kdo more povedati, koliko trupel je popolnoma zogleno v požaru?

Pogled na žrtve je bil naravnost grozen. Od vojakov, ki so prej merili 170 do 180 cm, so ostala sežgana trupelca, dolga komaj pol metra. Več skupaj so jih položili v isto rakev.

Strojvodja Girarda so zaprli, a že naslednji dan izpustili, ker je bila dokazana njegova nedolžnost.

V trenutku katastrofe je bil že pripravljen na postaji St. Michel-de-Maurienne drug vlak s francoskimi vojaki, ki so se istotako peljali domov na dopust. V trenutku odhoda je dobil postajni načelnik telefonsko obvestilo o nesreči in je še ustavil vlak. Če se to ne bi bilo zgodilo, bi sledila druga, enako strašna katastrofa.

Omenimo še, da sta se v naslednjih treh mesecih dogodili še dve nesreči na isti progi, a bilo je le nekaj žrtev, angleških vojakov. Njih trupla so prepeljali v Anglijo, le pet jih počiva na vojaškem pokopališču v Saint-Michel-de-Maurienne, poleg ponesrečenih francoskih vojakov.

To je torej povest o največji železniški nesreči vseh časov. Ne smemo si pa misliti, da se dogajajo nesreče na železnicah predvsem v poslednjem času, ko so brzi vlaki na večini prog že prekorčili hitrost sto km na uro. Že v prvih časih, ko je železnica vozila, so se dogajale velike nesreče. Prva velika železniška katastrofa se je dogodila v Franciji 8. marca 1842 v bližini Bellevue; bilo je 43 mrtvih in 3 ranjeni. Še strašnejša je bila katastrofa pri Richelieuju 28. junija 1864, ko je ves vlak strmoglavil v reko reda tega, ker je bil vrteč se most odprt: 97 mrtvecev in 383 ranjenec.

Br.

v jeseni! Grenki so. Žalostni. Zakaj? Ko bi to vedel! — — —

Ze se je zvečerilo. Pa sem še vedno v polju. Seveda, mislil in spominjal sem se. Čudno je to, da čas tako beži. Okrenil sem se in počasi šel domov, tako počasi, da se mi je zdelo, da še vedno stojim pod znamenjem na razpotju. Pa sem končno le prišel domov. V sobi nisem prižgal luči. Tiho sem slonel ob oknu in gledal v noč. Nekaj sem mislil takrat — nekaj lepega in velikega. Danes pa ne vem več, kaj je bilo. Morda sem mislil na Sonjo. Morda... Tamirov.

KOLENDAR

1. januarja 1584. je bilo dotiskano prvo Sveto pismo v slovenskem jeziku, ki ga je izdal Jurij Dalmatin.

2. januarja 1355. je umrl car Stefan Dušan Silni.

3. januarja 1848. je bil pri Pančevu hud boj med Srbi in Madžari.

4. januarja 1797. je izdal Valentin Vodnik prve »Ljubljanske Novice«.

4. januarja 1834. je bil rojen dr. Josip Vošnjak.

5. januarja 1849. je vkorakal ban Jelačić kot zmagovalček v Budimpešto.

6. januarja 1456. je umrl Džuradž Branković, Smederevac, srbski despot.

6. januarja 1288. je bil izdelan Vinodolski zakon.

6. januarja 1929. je blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj izdal svoj znameniti manifest, s katerim je rešil državo pred propadom, v katerega bi kmalu zašla zaradi strankarskih notranjih razprtij.

7. januarja 1844. je bil rojen v Hrvači pri Ribnici Stanislav Škrabec.

8. januarja 1819. je umrl prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik.

8. januarja 1918. je Wilson v 14 svojih točkah objavil program svetovnega mira.

9. januarja 1856. je bil rojen v Globokem pri Rimskih toplicah pesnik Anton Aškerc.

9. januarja 1899. se je rodila Nj. Vel. kraljica mati Marija.

10. januarja 1920. je bila v Ženevi osnovana Liga narodov.

10. januarja 1926. je v Italiji izšel ukaz o izpremembi jugoslovenskih priimkov v italijanske.

11. januarja 1843. je bilo prepovedano ilirsko ime.

11. januarja 1916. so Francozi okupirali Krf.

11. januarja 1890. je umrl v Beogradu Laza Lazarević, veliki srbski pripovednik.

12. januarja 1866. je črnogorski knez Nikola odlikoval škofa Strossmayerja z Danilovim redom.

12. januarja 1887. je umrl prirodopisec in pisatelj Fran Erjavec.

13. januarja 1847. je v Beogradu umrl Sima Milutinović, Sarajlija, srbski pesnik in pripovednik.

14. januarja 1806. se je rodil v Vrhu Jovan Sterija Popović, dramatik.

15. januarja 1916. so prišle prve srbske čete na otok Krf.

16. januarja 1888. je umrl v Celovcu veliki narodni delavec Andrej Einspieler.

16. januarja 1878. je srbski vladar prvič stopil v osvobodjeni Niš.

17. januarja 1831. se je rodil v Kragujevcu doktor Jovan Ristić, velik državnik in književnik.

18. januarja 1916. sta se v Nišu sestala cesar Viljem in kralj Ferdinand.

18. januarja 1919. so se začele v Parizu mirovne konference.

19. januarja 1392. so Turki vstopili v Skoplje.

19. januarja 1876. se je rodil Dragotin Kette.

19. januarja 1916. se je srbska vlada preselila na Krf.

20. januarja 1916. so bili prekinjeni razgovori med Avstrijo in Crno goro in bil napovedan konec premirja.

21. januarja 1921. je umrl Luka Svetec.

22. januarja 1483. je bila tiskana prva hrvatska knjiga.

23. januarja 1878. se je rodil v Vinici v Beli Krajini Oton Zupančič.

25. januarja 1915. je Rumunija Srbiji odklonila pomoč.

26. januarja 1398. so Turki prvič vdrl v Bosno.

26. januarja 1797. je bil rojen Matija Čop.

27. januarja 1236. je umrl v Trnovem v Bolgariji najmlajši sin Stefana Nemanje Sv. Sava, prvi srbski nadškof in prosvetitelj.

27. januarja 1924. je bil sklenjen rimski sporazum, po katerem je Italija dobila Reko.

28. januarja 1681. je benečanski general Rabata v Senju ubil vodjo senjskih uskokov.

29. januarja 1812. se je rodil v vasi Garašima v kragujevačkem srezu Ilija Garašanin, državnik.

Mi se ne plašimo napora za ono, kar ljubimo. (Shakespeare)

Izpod mladih peres:

Ko je legal mrak ...

Strmel sem preko polj, preko livad, tja daleč, kjer je tonilo sonce. Po nebu so se vlekle tanke sive proge, se raztezale in krčile v čudnih oblikah, pa obvisle v krvavi dalji, ki se je v nešteto barvah prelivala prav v vijoličasto barvo in se rahlo dotaknila hribov.

Stal sem sredi polja. Sam. Še do nedavnega je bilo toliko življenja v njem, toliko bajne pesmi in sonca. Sedaj pa je pusto in prazno, kakor da je dahnila vanj smrt.

Z nagnjeno glavo je zrl Kristus z znamenja, tam, kjer sta se križala poljska kolovoza, zrl v to mirno, tožečo tišino. Cvetje mu je prepletalo prebodene noge. Morda mu jih je opletlo dekle, vračajoč se s polja domov. Bog ve! Cvetje je bilo že suho. Plavice in mah: nekaj je bil rdeč, prav tako, kakor so sedaj rdeča tiha obzorja.

Sive proge na nebu so se zgostile v čudno kepo, prav kakor otroci, ki pribеže k materi iz strahu pred nečim, ki jim je zasejalo bojazen v sree.

Od hiše, v majhni globeli skrite, je jeknil pasji lajež. Potem pa otroški jok. Kmalu je utihnilo menčanje razdražene živali in zopet je bilo tiho in mirno, kakor da se ni nič zgodilo.

Šel sem dalje preko otožne praznine. Hladno je zavelo s severa v vijoličasto prosojen mrak. V zraku se tajinstveno zašušelo, orumenelo listje je neslišno drselo na tla. Skozi težki, hladni vzduh se je zvrtil list, prav tako kot cetroneček v poletju. Kakor da bi bil ves truden, je omahnil na razvoženo pot. Veter ga je privzdigoval, premaknil pa ga ni mogel. Tako se mi je zdelo, kakor da vidim velikega nočnega

metulja, ki pri belem dnevu zaslepljen od svetlobe in uničen prhuta z mehкими krili. Pogled mi je obvisel na robu hriba, ki se je zgubljal daleč v meglah. Ves je bil lisast. Temnozelen, skor modra barva se je trgala in izvijala iz rdeč in rumene, pa se zopet izgubljala, dokler ni utonila v sivih meglah, ki so ležale potuhnjene in raztegnjene nizko pri tleh. Nenadoma so se prikrdale, tiho in mirno, kakor duhovi v nočeh, kot človek, ki izmučen od dela vidi s polzaprtimi očmi v temnih kotih sobe vsemogoče prikazni. Pritisnile so na to ubogo rjavo grudo, ki so ji ljudje iztisnile vse, kar je nosila v sebi. Pozabljena je bila — vsaj zdelo se mi je tako, ko sem jo gledal tistega sinjega jesenskega predvečera — in čakala mehke bele odeje, da se pod njo odpočije in dobi moči, da iz nje vzklije novo življenje.

Iz doline se je utrgal jek malega zvona, splaval v zrak, se odbil od hribov in zatrepetal v žalostnem ozračju. Intel je, tako gorko intel, da je obstal hladni veter in je utihnilo umirajoče listje. O, kako mi je bilo čudno pri sreč! Grenko kakor pelin se je razlilo v meni. V vsej moji notranjosti so zaječali akordi v težkih mollih. Otožna pesem — Bog ve, kje sem jo čul peti — je zadrževala v duši. Da, že vem! Nekoč jo je pela Rusinja Sonja, da, da. Takrat je bilo, ko se je razbila čaša in je utihnil klavir v salonu. O, že dolgo je tega. In rdeči zastori so vstrepotali tistega večera. Res, že dolgo je od takrat. Potem nisem videl več ne Sonje, ne slišal njene pesmi. Danes je ne poje Sonja: spomin jo je vzbudil, da se je zopet oglasila. Ah, kako težki so spomini

DELAJSKI OBZORNIK

Moje življenje

Ko sem dovršila osnovno šolo, mi je oče prekrbel službo v tovarni, ki leži v okolici letoviškega in industrijskega mesta Kamnika.

Že eno leto delam v tej tovarni od ranega jutra do poznega večera. Eno leto neprenehoma poslušam pesem strojev, gledam obraze svojih vsak dan istih sodelavk in politiram predmete. Mnogokrat se mi je že zazdelo, da sedim v šoli in da čujem osorni glas svoje učiteljice, a stroji mi oznanjajo, da mi je usoda naklonila poslušati in gledati vedno iste in iste stroje in predmete okoli sebe. Ker imam predaleč do doma, jem v gostilni, ki leži poleg tovarne in ker je kosilo zelo skromno, sem ob treh popoldne želača in komaj čakam, da pride šesta ura, ko grem domov. Pot me vodi skozi mesto Kamnik v malo vasico, ki se imenuje Košice. Ko pridem domov, si umijem od politure umazane roke in večerjam. Tako mi teče vsak dan — od ponedeljka do sobote. Tako tudi moji sestri. Spoznavamo moč dela in delamo. Ko pride sobota, dobimo zaslužen plačo in v nedeljo počivam ter si nabiram moči za naslednji teden. To je moje življenje. Življenje, ki je zvezano z delom in z veliko mislijo, ki jo vedno gojim v sebi: ljubiti svojo krasno domovino in našega mladega kralja.

Gospod urednik! Upam, da to pisemce, ki sem ga napisala z velikim trudom in požrtvovalnostjo, ne vržete v požrešni koš.

Agnes — Kamnik.

Pismo

Dragi brat urednik! Če ne boš zameril, Ti bom tudi jaz napisal nekaj besed kot zastopnik tistih vrst mladine, ki izhaja iz našega delavstva in kmetstva. Nas namreč zlasti zanima, kako živi kmet, kako žive delavci po tovarnah in zlasti mi občutimo pojave krize, ki je ponekod hudo zadela tudi našo državo. Tudi dijaki bi se morali bolj zanimati za življenje ljudi, ki s svojimi rokami in njih žulji služijo državi, ter opazovati njih delo. Mnogo je danes mladih ljudi, ki jih je beda prisilila, da so prišli za trdo delo, takoj ko so dovršili osnovno šolo. Mnogo jih je, ki že od 14. leta dalje vsak dan poslušajo ropotanje strojev. Delajo. Koliko truda je treba, predno kmet obvlada naravo in pridobi iz nje vse tisto, kar mu je potrebno za vsakdanje življenje, ali pa tisto, kar delavske moči po tovarnah pozneje pretvorijo v različne predmete, kar vse služi samo človeku. In vendar mnogim sredstva ne dopuščajo, da bi živeli tako, kot bi morali, čeprav žive nekateri v takem izobilju, da sami ne vedo kam bi z denarjem in vsem svojim bogastvom. Veliko je danes bednih, a malo je ljudi, ki bi sočustvovali z brezdomci in bi se ravnali po besedah našega goriškega slavca Simona Gregorčiča:

»Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze!« ali pa
»Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
če kruh delil bi z bratom brat
s prav srčnimi čutili!«

Če se človek spomni na te besede, ki so porodile, se mora v vsakem srcu vzbuditi sočustvovanje s tistimi, ki lačni trpe v največji bedi. Vsi smo si bratje po naši materi domovini in vsi si moramo drug drugemu pomagati. Izpolnjujmo besede velikega pesnika, če hočemo biti res zavedni državljani in z vsemi svojimi silami služiti svojemu narodu in naši krasni domovini. Vsak dinar, ki bi ga moral izdati za nepotrebno stvar, daruj siromaku in dokazuj s tem, da si zaveden Jugosloven in da hočeš resnično pomagati tistim, ki bi radi za narod in državo delali, pa tega ne morejo, ker se za vsakdanji kruh nimajo. Zavedati se moramo vsi, da smo tisti ljudje, ki bodo nekoč prevzeli dediščino svojih očetov, pa naj bodo to mladi ljudje iz vrst delavske in kmetijske ali pa inteligentne mladine. Zdravo!

Vavpetič Karel.

Kdor ni občutil bolesti, ni vzgojen človek.
(Sofokles)

Gospa Zbašnikovi v spomin

Dne 6. t. m. nas je za vedno zapustila naša prijubljena gospa, Tilka Zbašnikova, soproga pok. pisatelja dr. Frana Zbašnika.

Mnogo oči se je zarosilo tistim, ki so zvedeli, da gospe Tilke ni več med nami. Dijaki, delavsko obrtniška mladina, emigranti, katerih domovina ječji v suženstvu in vsi nešteti drugi so pri nji vedno našli uteho. Enemu je preskrbela hrano, drugemu stanovanje, tretjemu naklonila podporo, onemu preskrbela brezplačno zdravljenje itd. Njene zasluge za naš narod, zlasti za našo mladino, so tako velike, da je ta nikoli ne bo pozabila. Še pred smrtjo je prosila: »Prosim vas, ne pozabite mojih mladih siromakov!« Malo je danes tako plemenitih žena, kakor je bila gospa Tilka Zbašnikova.

Nepregledna vrsta ljudi jo je epremila na zadnji poti, a vsi so jo spremljali z veliko in nezačeljno rano v srcu. Tilke Zbašnikove, zaščitnice najbednejših, ni več. Ohranili pa jo bomo v trajnem in lepem spominu.

Bistriški.

ZANIMIVOSTI...

Premagane daljave

Najdaljša železniška zveza v Evropi je: Paris-Carigrad, ki jo prevozi simplonski Orient-express v 58 urah 6 minutah in je dolga 3103 kilometre. Povprečna brzina je 53 km na uro. Najdaljša proga na svetu pa je Zveza Cadiz-Madrid - Paris-Berlin - Moskva - Harbin - Peking-Hankov, ki meri 15.423 km in na kateri se trikrat premenja.

Najstarejša bolha

Najstarejša bolha, a neživa, je tista, ki so jo našli pri Palmichenu v vzhodni Prusiji vrašeno v kost jantara in katere starost so učenjaki izračunali na 5 milijonov let.

Stenografija v starem veku

Stenografija je silno stara reč. Poučeval jo je že pred dvatisoč leti M. T. Tiro, suženj slavne Cicerona v starem Rimu. Eden prvih stenografiranih govorov je bil Ciceronov govor proti Catilini v senatu. Sam cesar Avgust je bil baje izvrsten stenograf in uvedel so stenografijo kot obvezen predmet celo na 300 rimskih šolah. Ker pa je bila silno težka in komplicirana, je filozof Seneca dejal o njej, da je najostudnejši izum na svetu. V srednjem veku pa je bila po zaslugi cerkve stenografija proglašena za hudičevu umetnost in pojavila se je zopet šele v novem času.

Prebivalstvo Moskve

Moskva je imela pred vojno okrog 1.600.000 prebivalcev. Med vojno je prebivalstvo sicer padlo, a že l. 1926. je naraslo na dva milijona. Leta 1931. je imela že 2.700.000, leta 1934. pa 3.600.000 prebivalcev.

Tolstoj kot dijak

Tolstoj, kakor mnogi slavni možje, na univerzi ni bil prav izvrsten dijak. Imel je tudi večjo nadarjenost za pravo, nego za filozofijo. Celo ruščini je imel red nezadostno. V rimskem pravu je imel dobro, v splošni zgodovini pa tudi nezadostno. L. 1847. je imel v izpisevalu opombo: »Pogosto manjkali; je zelo len!«

Iz zgodovine podmornice

Eno najstrašnejših orožij je bila v svetovni vojni brez dvoma podmornica. Ladja, ki je prišla kamorkoli, ki je bila posebno v rokah nemške komande silno učinkovita.

Prva podmornica je bila konstruirana v času konflikta šlesvig-holštanjško-danskega. Šlesvig-holštanjško država je imela malo armado in zelo slabo mornarico. V tem težkem položaju se je pojavil inženjer Bauer z idejo napadov pod vodo. V ladjedelnici v Kilu so mu sezidali posebno ladjo. Bila je popolnoma zaprta, vsa iz kovine. Vhod se je hermetično zapiral. Moštvo podmornice, sestojelo iz dveh oseb je imelo na razpolago samo ročne naprave za obratovanje. Smisel čolna je bil sledeč. Imel je pritrjene v notranjosti različne bazene, ki so se dali napolniti

z vodo. V tem slučaju se je čoln potopil. Ko so to vodo s posebnimi sesalkami zopet iztisnili, se je čoln dvignil na površino. Prva podmornica se je pri nekem poskusu potopila, dočim se je Bauer sam srečno rešil. Sicer ni znano ali je ta ladja imela kakšen učinek, gotovo pa je, da se Danci vsled tega niso upali v sovražne vode.

Znaten prevrat v gradnji podmornic je pomenila šele iznajdba Diesellovega motorja. Ta motor je bil v pogonu, ko je podmornica vozila po površini. Čim pa se je spustila, so stopili v pogon akumulatorji, odnosno po njih gnan električni stroj. V bistvu ima tudi današnja podmornica ta gonilna sredstva, le zelo izpopolnjena so.

Najlažji les

Najlažji les je iz drevesa *Alstonia Spathulata*, ki raste v močvirnatih krajih Malajskega polotoka. Domačini poznajo ta les že več stoletij pod imenom »akar anggal« (lahka korenina). Drevo doseže višino do 8 metrov, korenine pa segajo v zemljo do 10 m globoko. Les je silno prožen in se da skriti na desetino. Kako je lahek, bomo razumeli, če pomislimo, da znaša njegova specifična teža komaj 0.06 do 0.08 gr, dočim pri plutovini 0.25 gr. Rabijo ga za izdelovanje tropskih čelad, ki tehtajo samo po 70 gramov.

Kaj vleče učenjake v stratosfero?

V stratosfero vlečeta učenjake dve stvari: prvič hočemo vedeti, kako prenese človek daljša bivanja v takšnih višinah, kar je velikega pomena za bodoči stratosferni zračni promet, drugi nas pa zanima vprašanje kozmičnih žarkov, kar je tudi zelo važno.

V nebo segajo

Najvišje zgradbe na svetu so: Nebotičnik Empire State Building v New Yorku (381 m), Chryslerjev nebotičnik (319 m), Eiffelov stolp v Parizu (300 m), a potem..... ljubljanski nebotičnik.

Nekaj za strelce

Samokres z bobničem je izumil l. 1835. Samuel Colt. Vendar ga dolgo ni mogel uveljaviti, šele v Ameriki so se ga poprijeli ljudje, ki so znani pod imenom »cowboy«.

Električna ladja

V Španiji so dogradili ladjo, ki bo prodirala v neznane pokrajine ob pritoku reke Amaconke v južni Ameriki. Zgrajena je z največjo skrbjo, gonijo jo električni motorji. Poleg kapitana in vodje ekspedicije bo na njej še 32 znanstvenikov in častnikov. Številni kabineti na ladji so opremljeni z najmodernejšimi napravami za znanstveno delo. Da v ladji ne bo mrčesa, se dajo vse odprtine zapreti. Ladja nosi tudi dvojne zlozljive letal.

Zanimiva statistika

Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo statistiko o tujem kapitalu, ki je udeležen v naši notranji trgovini. Po odstotkih je razdeljen tuj kapital takole: Na prvem mestu so naši zavezniki Francozi z 32.5%, njim sledijo naši prijatelji Angleži z 28.3%, sosedje Avstrijci s 30.2%, dalje Švicarji s 14.1%, Čehi z 12.1%, Amerikanci z 12.1%, Belgijci z 10.1%, Madžari z 10.1%, Nemci z 8.2% in končno Italijani z 2.8%. Ta statistika je zelo, zelo poučna.

Iz dijaštva nai izide nova, krepkejša, sposobnejša in delavnejša generacija!

»Omladina«, v oktobru 1905.

Gotovo je že danes, da ne bomo mi sklepali kompromisov, da ne bomo odnehali mi, ampak da se bodo morali prilagoditi drugi nam, ali pa pojdemo preko njih. Mladi smo, moč in veselje do dela imamo in bodočnost je pred nami!

»Omladina«, v oktobru 1905.

Nagradna anketa

V zadnji številki preteklega leta je uredništvo razpisalo nagradno anketo. Zaradi velikega števila dopisov, ki smo jih prejeli, pa smo prisiljeni, da nagrade, ki so bile razpisane, znatno povečamo in sicer: 1. nagrada Din 200—, 2. nagrada Din 100—, tretja in četrta nagrada po Din 50— ter peta nagrada Din 25—, šesta do petnajsta nagrada pa enoletno brezplačno prejemanje »Naše volje«.

Z ozirom na to je uredništvo prepričano, da bo še marsikdo prijel pero v roke, zato tudi rok za pošiljanje nagradnih spisov podaljšujemo do 15. februarja t. l. Potrudite se takoj, da boste med nagradjenimi. Uredništvo.

ŠAH

POROČILA IZ ŠAHOVSKEGA SVETA

Turnir v Hastingsu: V prvem kolu je mladi ameriški mojster Fine čisto nepričakovano premagal Flohra in kakor se vidi je bil ta poraz za nadaljnji potek odločilen, kajti niti po osmih kolic se dose-danemu favoritu v Hastingsu, Flohru, ni posrečilo zbiti Fineu ta naskok. Stanje je bilo po osmem kolu torej naslednje: Fine 7 točk, Flohr 6, Tartakower 5 itd. Sledilo je zadnje kolo, ki pa Flohru ni prineslo izenačenja in tako je zmagal Fine. Zanimivo je, da je Aljéhin Finea že poprej hvalil, da je nevaren kandidat v boju za svetovno prvenstvo.

Kakor je naša rubrika že poročala, je Aljéhin napovedal Euweu revanš. Igrala ga bosta bržkone že letos, če ne pa gotovo prihodnje leto. Za kraj svojega boja sta si izbrala Semmering v Avstriji.

Teorija

Čeprav poznamo še celo vrsto odprtih iger, ne bomo kar prešli k zaprtim igram, ki se v največjem času veliko bolj igrajo. Najprej se bomo vadili s francosko igro, ki je bila precejkrat igrana tudi na matchu Aljéhin-Euwe.

Francoska igra.

I.

1. e2—e4	1. e7—e6
2. d2—d4	2. d7—d5
3. e4:d5 (A)	3. e6:d5
4. Sg1—f3	4. Sg8—f6
5. Lf1—d3	5. Lf8—d6
6. 0—0	6. 0—0
7. Lc1—g5	7. Lc—g4
8. Sb1—d2	8. Sb8—d7
9. e2—e4 (enako dobro je e2—e3)	9. d5:e4
10. Sd2:e4	10. Ld6—e7
11. Sc4—e5	11. Lg4—h5!

Igri sta izenačeni.

A.

3. e4—e5 (ta poteza je v nasprotju z načelom, da je treba obdržati pešce čim dalje v središču)	3. e7—e5!! (najmočnejša poteza)
4. Lf1—b5	4. Sb8—c6 (črni hiti z mobilizacijo in ...)
5. Lb5:c6	5. b7:c6
6. e2—e3	6. Dd8—b6 (...)

posrečilo se mu je! Črni je na boljšem, ker si je za damekom krilo ustvaril pogoje za uspešen proboj fronte.

II.

1. e2—e4	1. e7—e6
2. d2—d4	2. d7—d5
3. Sb1—c3 (Druga variacija, ki stremi za najhitrim razvojem, kar ...)	3. Sg8—f6 (... silni črni, da stori isto)
4. Lc1—g5	4. Lf8—e7
5. Lg5:f6	5. Le7:f6
6. e4—e5	6. Lf6—e7
7. Sg1—f3	7. 0—0
8. Lf1—d3 (Igra plava v mirnejše vode, toda vi jo lahko napravite spet bojevitel) Poziciji sta izenačeni.	

Rošitev problema št. 4. (Je bil nekoliko težji, kaj?)

1. Ld5—h1	1. d4—d3
2. Kh3—g2	2. Kf4—e4
3. Kg2—g3 Mat.	

Problem št. 5.

Beli: Ka 1, Dh 8, Se 7, e 8.

Črni: Kb 7, pešec: d 6.

Beli vleče in dobi v treh potezah.

SPORT

Nizozemska je morda edina država, ki ne dá nobene podpore za olimpijsko delo, toda kljub temu je ravno ona pokazala, da je nekaj storila na olimpijskem polju. Ko je l. 1928. organizirala olimpijado in je država vsoto 1,000.000 Gold. odklonila, so v kratkem času zbrali trgovci vsoto 2,000.000 Gold. Olimpijada je vsekakor dobro uspela; svede je bila naloga Nizozemske, da podpre državo, ki bo v bodoče organizirala olimpijado. L. 1932. se je udeležila le mala peščica tekmovalcev olimpijade v Los Angelesu, kajti nedostatek denarja je dopustil opravičeno vožnjo samo za enega lahkoatleta. (Berger.) L. 1936. bo udeležba predvidoma večja kot pa v oddaljeni Kaliforniji. Zopet bo igral naravno denar veliko vlogo, zato pa so sklenili že l. 1933., da prirede vsakoletni olimpijski dan v Stadionu. Največ upanja stavijo Nizozemci v svoje lahkoatlete in sicer v Bergerja, ki je bil, kakor znano, prvi zmagovalac v teku na 100 in 400 m v evropskem prvenstvu. Opasen tekmeec je njegov rojak 19letni Osendarp, ki je dorasel vsem evropskim tekačem. Ta je bil zmagovalac v Malmö pred znanim Švedom Straubergom. 400 m je tekel 21,3. In v Londonu je bil na angleškem prvenstvu zopet zmagovalac. Osendarp je za Nizozemce največja nada, predvsem se za to, ker je še zelo mlad. V van Bevernu ima Nizozemska tudi tekača, ki je povzpel v mednarodni razred. Z njim se ojačijo Nizozemcem izgledi za štafeto 4×100 m. Razen teh omenjenih atletov pa Nizozemska nima več moči, ki bi smela računati z njimi. Nekateri so še n. pr.: Kaan (tek čez zapreke), srednjeproglaš Bouman, ki še ne spada v svetovni razred. Izmed tekačev so omembe vredne: Schuzmanova in Doorgeestova. Vendar pa jima manjka mednarodne rutine.

Glede nogometa še ni odločeno, ali bodo sodelovali na olimpijadi. Nogometaši so vsi amaterji, toda kljub temu imajo dobro moštvo, ki je Angležem podleglo samo z 1 : 0.

Največ uspehov bodo pač poželi v plavanju. Tu jim je zagotovljeno prvo mesto in s tem zlata kolajna. Ouden, večkratna svetovna rekorderka, se je povzdignila do svetovne slave. Pa tudi štafeta 4×100 v postavi den Ouden, Mastenbroek, Timmermans in Selback ima veliko izgledov. V Van Vlietu, Vypru in Oomi imajo močne kolesarske zastopnike. Pa tudi hokej bo častno zastopan v Berlinu. Manj izgledov imajo v veslanju in jahanju. Slabi so Nizozemci v smučanju in v Garmischu ne bodo delali pregledav.

Za olimpijski nogometni turnir se je prijavilo do-slej 16 držav. Te bodo razdeljene na dve skupini po 8 držav ter bodo tekmovali po »cup« sistemu. Turnir bo trajal od 3. do 15. avgusta in sicer se bodo tekme vršile na igriščih ondodnih klubov, le nekatere se bodo igrale v berlinskem Stadionu.

Poljski nogomet še ni dorasel in udeležba na olimpijadi ni zagotovljena. Isto je z rokoborbo in z nekaterimi drugimi sportnimi panogami. Pač bodo močno zastopani v Garmischu. Naša znanca St. Marusz in Br. Czech bosta vsekakor skušala zlomiti premoč Skandinavcev. Vsi se še spominjajo njihov uspehov v Planici, zlasti Czech je opasen v kombinaciji. V hokeju bo šla Poljakom v Garmischu bolj trda. Manj uspehov imajo v umetnem in hitrostnem drsanju.

Prvič bodo plapolali plameni olimpijskega ognja pri zimskih igrah v Garmischu od 6. do 16. februarja. Na griču med obema skakalnicama bo postavljen 30 m visok stolp z jeklenim ogrodjem, tako da bo olimpijski ogenj daleč viden.

Direktor arheološkega muzeja v Atenah Aleksander Philadelphus je predlagal olimpijskemu komiteju, da bi zažgali prvi plamen pri otvoritvenem teku s plamenico, s pomočjo zažigalnega stekla. Grški

olimpijski komite je prosil, da bi maratonski zmagovalac prvih modernih olimpijskih iger v Atenah Grk Louis tekel z oljkovo vejico iz Olimpije.

Močno zastopstvo bodo poslali na berlinsko olimpijado tudi Švedi. Nič manj kot 600 telovadcev in telovadkin bo sodelovalo pri igrah. Pa tudi naši Sokoli bodo poslali okoli 400 telovadcev. Najboljši Sokoli bodo tvorili olimpijsko vrsto.

Tudi Poljaki imajo svoj vsakoletni olimpijski dan v Varšavi, kjer tekmujejo vsi olimpijski kandidati. Največja nada Poljske v lahkoatletiki Januz Kosieczinski, ki se je v Los Angelesu znatno približal Nurmijevemu rekordu na 10.000 m, je bil na evropskem prvenstvu v Turinu na 5000 m drugi. Utrpel pa je težko poškodbo na kolenu in njegova udeležba na berlinski olimpijadi ni zagotovljena. Vseposplošno pozornost pa vzbujata lahkoatletika Kucharsky in Schneider. Kucharsky je dosegel v Stockholmu prvo mesto v teku na 800 m. Resen tekmeec mu je Amerikaneec Robinson. Schneider (skok s palico) je dosegel v Budimpešti višino 4'14 m, a s to višino ostane še znatno za Amerikanci in Japonci.

IZ UREDNIŠTVA

Današnja številka se je sicer nekoliko zakasnila, toda v bodoče bo »Naša volja« redno izhajala okoli 5. in 20. v mesecu. Uredništvo ponovno vabi vse, ki želijo našemu listu čim večjega razmaha, da pišejo v list in prispevajo vanj kakršnekoli prispevke. Vse, kar bo sposobnega, bomo radi priobčili.

Iz urednikove pošte

M. B., Ljubljana: Tvoje »Maščevanje v božični noči« ob priliki priobčim. Iskrena hvala! Pošlji še kaj.

R. K., Novo mesto: Razumem Vaš težki položaj, vendar vztrajajte. Podrobneje v pismu.

Agnes, Kamnik: Tvoj prispevek sem priobčil. Pridno nadaljuj!

Tamirov, Ljubljana: Priobčeno. Prispevaj še v naprej!

F. I., Gorinčice, Avstrija: Prav lepa hvala za poslano. Tvoj prispevek me je silno razveselil. Priobčim ga najbrže že v naslednji številki. Se priporočam!

Č. F., Doležljovje: Tudi Tvoj prispevek mi je všeč. Priobčim o prvi priliki. Pošiljaj redno!

M. F., Ljubljana VII: Priobčim. Spomni se še kaj! Pošlješ lahko kar hočeš, leposlovje ali pa idejne spise. Kar se tiče letnika, ga računamo z šolskim letom! Bodi zdrav!

K. S., Ljubljana: Tvoj rokopis Ti vrnem. O priliki se osebno pogovorim s Teboj. Pošlji še kaj, z veseljem Ti priobčim!

Karo, Kranj: Vztrajaj!

L. S., Kranj: Hvala! Nadaljuj! Tvoj prispevek o priliki predelan priobčim.

J. O., Ptuj: Oglasi se!

Iz šolske torbe ...

— Gospod profesor, zdravnik je tu.
— Recite mu, naj pride jutri; danes sem bolan.

— Kako je to, gospod profesor, da vas zadnje čase sploh ni videti?

— Da me ni videti? Jaz tega še nisem opazil.

Profesor: »Oprostite, gospod plačilni, ali imate poleg piva še kaj toplega?«

Krošnjak: Komad za dinar, tucat za 10 Din.
Profesor: »Nezadostno, sedite!«

Profesor prirodopisa: »Danes smo vzeli optiko, jutri bom pa izpraševal govedo...«

Služkinja: »Gospod profesor, berač je zunaj in prosi, da bi mu dali kaj odloženega...«

Profesor: »Hm, dajte mu moje odloženo predavanje!«

— Torej so profesorja Kocino vendarle potegnili iz vode. Ali ne zna plavati?

— O, zna že, toda na to je čisto pozabil, ko je padel v vodo.